

Postmoderne

poëzie

Van Bastelaere

& Duinker

overzicht

1. Inleiding / modernisme (vs) pomo
2. Pomo / scheldwoord & toverwoord
3. Pomo poëzie in NL & VL / theorie
4. Pomo poëzie in NL / Arjen Duinker
5. Pomo poëzie in VL / Dirk van Bastelaere

Hugo Brems

Altijd weer vogels die nesten beginnen

Jos Joosten & Thomas Vaessens
**Postmoderne poëzie in
Nederland en Vlaanderen**
Vantilt

Inleiding

**Modernisme (vs)
postmodernisme**

Modernisme (vs) postmodernisme

Wat is modernisme?

Wat is postmodernisme?

[<http://www.youtube.com/watch?v=oL8MhYq9owo>]

Modernisme

- ~ moderne wetenschap
- ~ geloof in vooruitgang
- ~ het belang van de menselijke rede

Modernisme

“Trying to reach up and replace God”

Postmodernisme

“the Bable that came after that, when people lost the ability to communicate, because there’s no common language or presuppositions”

Postmodernisme

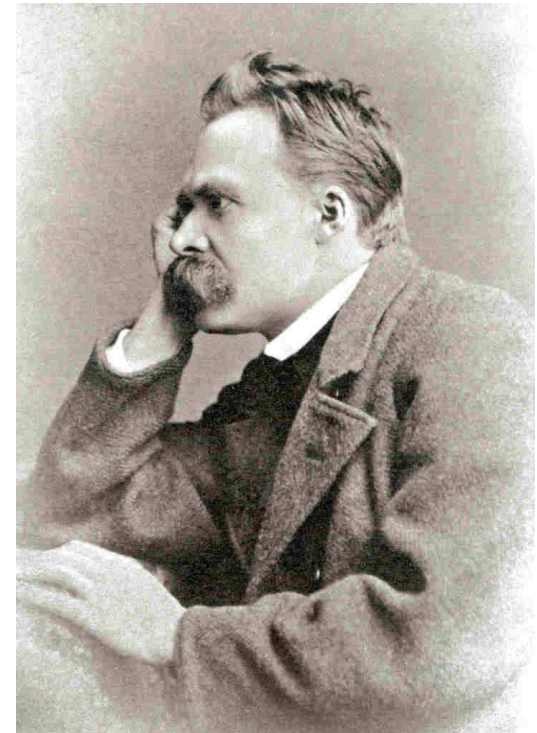
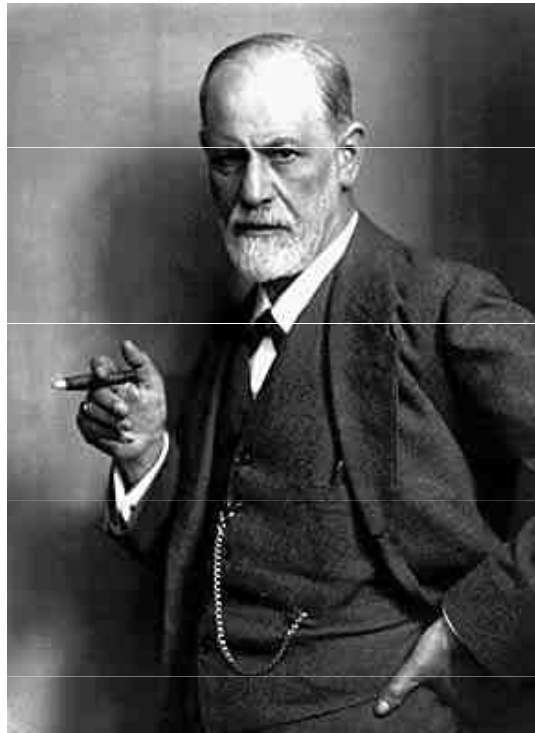
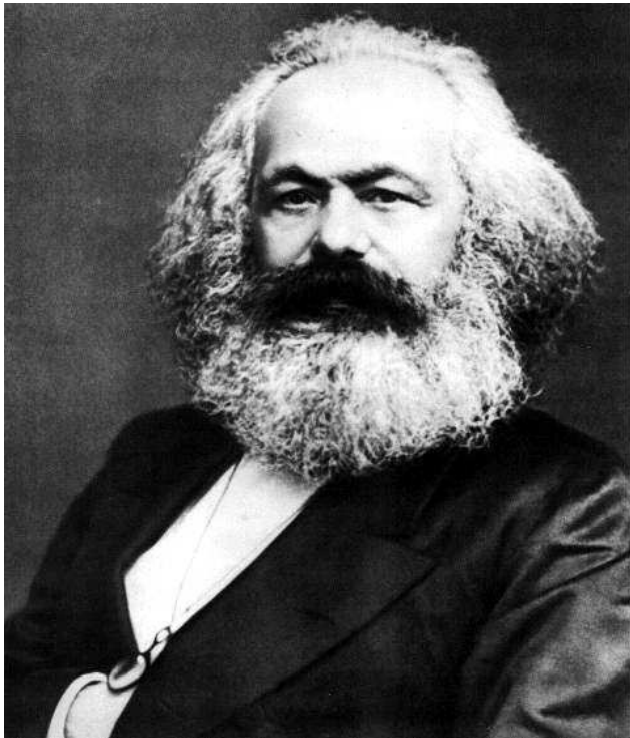
Meerdere definities

~ “incredulity towards all metanarratives” (Lyotard)

=> ongeloof, sceptische houding t.o.v. “de
waarheid”, t.o.v. de Grote Verhalen

Modernisme

~ de Grote Verhalen

Postmodernisme

Meerdere definities

~ “incredulity towards all metanarratives” (Lyotard)

⇒ ongeloof, sceptische houding t.o.v. “de waarheid”, t.o.v. de Grote Verhalen

⇒ **Er zijn veel verschillende verhalen**

~ fragmentatie

~ verschillende mogelijkheden, interpretaties

Postmodernisme

Scheldwoord

& toverwoord

< Brems (2006)

Scheldwoord

(1) < Verenigde Staten, eind jaren '50

~ “lage cultuur”

~ “cultuurrelativisme”

THAT'S THE WAY--IT SHOULD
HAVE BEGUN! BUT ITS
HOPELESS!

Scheldwoord

A faded comic book panel of a blonde woman with a thought bubble. The thought bubble contains the text: "THAT'S THE WAY IT SHOULD HAVE BEGUN... HOPELESSLY".

Scheldwoord

(1) < Verenigde Staten, eind jaren '50

~ “lage cultuur”

~ “cultuurrelativisme”

(2) + Franse en Amerikaanse filosofen

~ “intellectualistisch”

Jacques Derrida

- Deconstructie
- “Différance” (verschil/uitstel)

DERRIDA

Jacques Derrida

THE DECONSTRUCTIONATOR

Dröste

HAARLEM - HOLLAND

cacao

Netto 250 g e

Julia Kristeva

- Intertekstualiteit

Roland Barthes

- “de dood van de auteur”
- = “de geboorte van de **lezer**”

Toverwoord

Postmodernisme

Postmoderne kunst

Postmoderne literatuur

Postmodern...

=> Wordt overal voor gebruikt

Postmoderne poëzie

in NL & VL

Theorie

Bronnen

Vaessens Thomas en Jos Joosten, *Postmoderne poëzie in Nederland en Vlaanderen*, Nijmegen, 2003.

Zie ook op dbnl een artikel van beide auteurs:

http://www.dbnl.org/tekst/joos006post01_01/

Jos Joosten en Thomas Vaessens, 'Postmodernisme in de Nederlandse en Vlaamse poëzie. Een verkenning' door Jos Joosten en Thomas Vaessens, verschenen in: *Nederlandse letterkunde* 7 (2002), p. 1-27.

Jos Joosten & Thomas Vaessens
*Postmoderne poëzie in
Nederland en Vlaanderen*
Vantilt

Auteur => Tekst => Lezer

De AUTEUR staat centraal

Modernistische leeswijze:

De TEKST staat centraal

Postmodernistische leeswijze:

De LEZER staat centraal

Modernisme

1. “De tekst vertoont, ook als hij zich op het eerste gezicht als chaotisch aan de lezer voordoet, op een hoger niveau een innerlijke samenhang.”
(J&V 2002:11)

Modernisme

2. “De tekst representeert een subject; er klinkt een ‘stem’, al is dat apert niet de stem van de auteur (het gedicht als autonome, maar plausibele historische taalhandeling).” (J&V 2002:14)

Modernisme

3. “Het gedicht is een ‘organische’ eenheid en wordt als natuurlijk en authentiek gewaardeerd (het gedicht als bron van bijzondere kennis).” (J&V 2002:15)

Arjen Duinker

Op een zeer absolute dag,
absoluut van helderheid en kleuren,
absoluut ook van vrijheid, te zien
wat is, zonder meer,
zodat alles zichzelf is,
zal ik, blaffend, zeker ten strijde trekken.

Tegen de Inhoud.

Tegen de Persoonlijkheid.

Tegen de Essentie.

Mo (vs) Pomo

1. “De tekst vertoont, ook als hij zich op het eerste gezicht als chaotisch aan de lezer voordoet, op een hoger niveau een innerlijke samenhang.”
(J&V 2002:11)

(vs) Pomo: “Tegen de inhoud”

Mo (vs) Pomo

2. “De tekst representeert een subject; er klinkt een ‘stem’, al is dat apert niet de stem van de auteur (het gedicht als autonome, maar plausibele historische taalhandeling).” (J&V 2002:14)

(vs) Pomo: “Tegen de persoonlijkheid”

Mo (vs) Pomo

3. “Het gedicht is een ‘organische’ eenheid en wordt als natuurlijk en authentiek gewaardeerd (het gedicht als bron van bijzondere kennis).” (J&V 2002:15)

(vs) Pomo: “Tegen de essentie”

Pomo

“Het postmodernisme in de poëzie doet zich voor wanneer in gedichten de op coherentie en herkenning gerichte modernistische leesstrategie wordt verstoord.”
(J&V 2002:11)

Lucebert

Temidden van monsters en serpentes
theedrinken beklemmt niet de tibetaan
het went. [...]

Val voor vliegengod (1959)

Pomo

- samenhang / “inhoud”
 - subject / “persoonlijkheid”
 - ‘bijzondere’ kennis / “essentie”
- => als de lezer er niet in slaagt deze zaken te vinden in een tekst, dan is de tekst postmodern

Peter Verhelst

[...] Nein. Er wil geen orde zijn,
vertelt de lichtkrant, willekeurig
splitst het mozaïek zich op
en genereert een eindeloze ketting van wat
mogelijk/onmogelijk
kan zijn terwijl we dankbaar knikken
knikken

Verhemelte (1992)

Pomo/deconstructie

“Deconstructie als de leeswijze die daarbij aansluit, is juist gericht op het blootleggen van het spel van verglijdende betekenissen en streeft niet langer naar een sluitende interpretatie, maar integendeel naar het tonen van mogelijkheden, tegenspraken en dubbelzinnigheden.”
(Brems 2006:510)

Pomo

- Problematiseren taal – werkelijkheid
- Fragmentarisme
- Grenzen doorbreken
- Intermedialiteit
- Intertekstualiteit
- ...

Postmoderne poëzie in NL

Arjen Duinker

Pomo in NL

- Arjen Duinker, Tonnuus Oosterhoff,...
- Geen expliciete manifesten (vs) VL

Arjen Duinker

2262
185

230187

Dep. van Ned.
15 OKT. 1985
Publikaties KB

op de golfbreker
die langzaam in zee verdwijnt

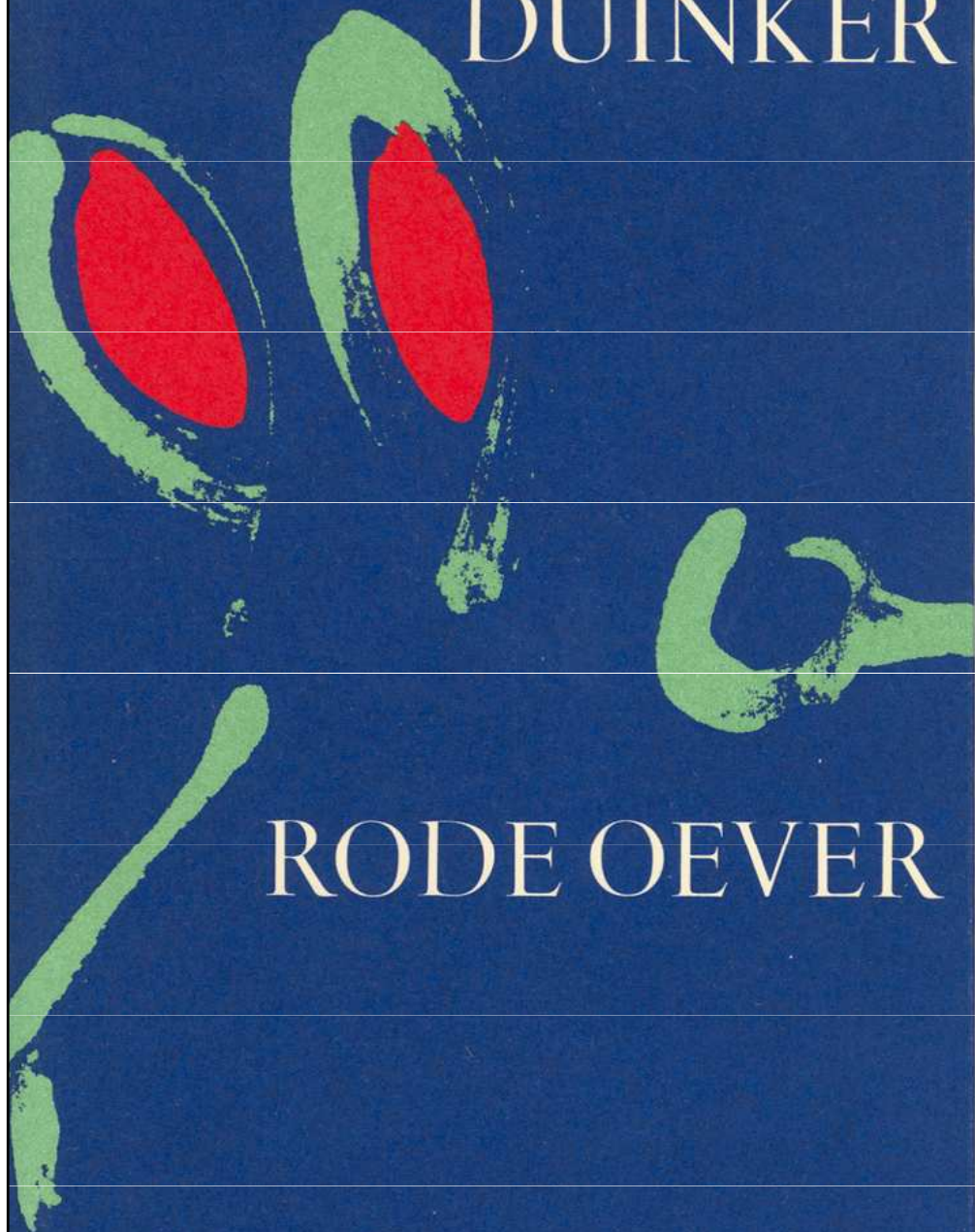
strijken meeuwen neer

Aap
terwijl over zijn schouder

Noot
de wandelaar terugkijkt

Mies

ARJEN
DUINKER

RODE OEVER

GEDICHTEN

Arjen Duinker

◦ *Rode oever* (1988)

- Nevenschikking, opsomming

⇒ Geen eenheid/coherentie

⇒ Fragmentarisme

- Niet één stem, maar meerdere

Bijv.: *Misschien vier vergelijkingen*
(2002)

Arjen Duinker

KLIMOP!
ER GROEIT KLIMOP!

ik ben ver weg geweest

KLIMOP!
ER GROEIT KLIMOP TEGEN DE MUUR!
OOOH! ZO GROEN!

Rode oever (1988)

Arjen Duinker

die boom met de zilverachtige blaadjes
[...]

Rode oever (1988)

Figueira da Foz 26.12.1983 Café Tubarão

69. Een man die met zijn ellebogen op de tafel leunt
70. Een man die luid hoest en naar zijn sigaret kijkt
71. Een vrouw die na het inschenken van de chocomel het flesje bekijkt
72. Een man die gebaart met vlakke hand waarvan de duim is ingeklapt
73. Een man die de krant leest terwijl hij in zijn neus knijpt
74. Een vrouw die over de schouder van een man in de krant kijkt
75. Een vrouw die huilend naar buiten kijkt
76. Een vrouw die langs de televisie loopt
77. Een man die zonder te kijken zijn hand opsteekt
78. Een man die luistert en knikt
79. Een vrouw die kauwend toekijkt hoe een andere vrouw iets opschrijft
80. Een kind dat een servetje uit een glas pakt
81. Een man die zich omdraait naar een vrouw

Arjen Duinker

‘Voor de wiskundige
Zijn we misschien vier vergelijkingen,
Voor de komiek
Zijn we minstens twee grappen
Voor de autodealer
Zijn we geen reclame’

Misschien vier vergelijkingen (2002)

Meer

- Arjen Duinker + Eric Vloeimans:
- <http://avonden.radio6.nl/2007/11/>
- Duinker op lyrikline.org
- <http://lyrikline.org/index.php?id=58&L=1&author=ad01&cHash=b23971bed8>

Postmoderne poëzie in VL

Dirk van Bastelaere

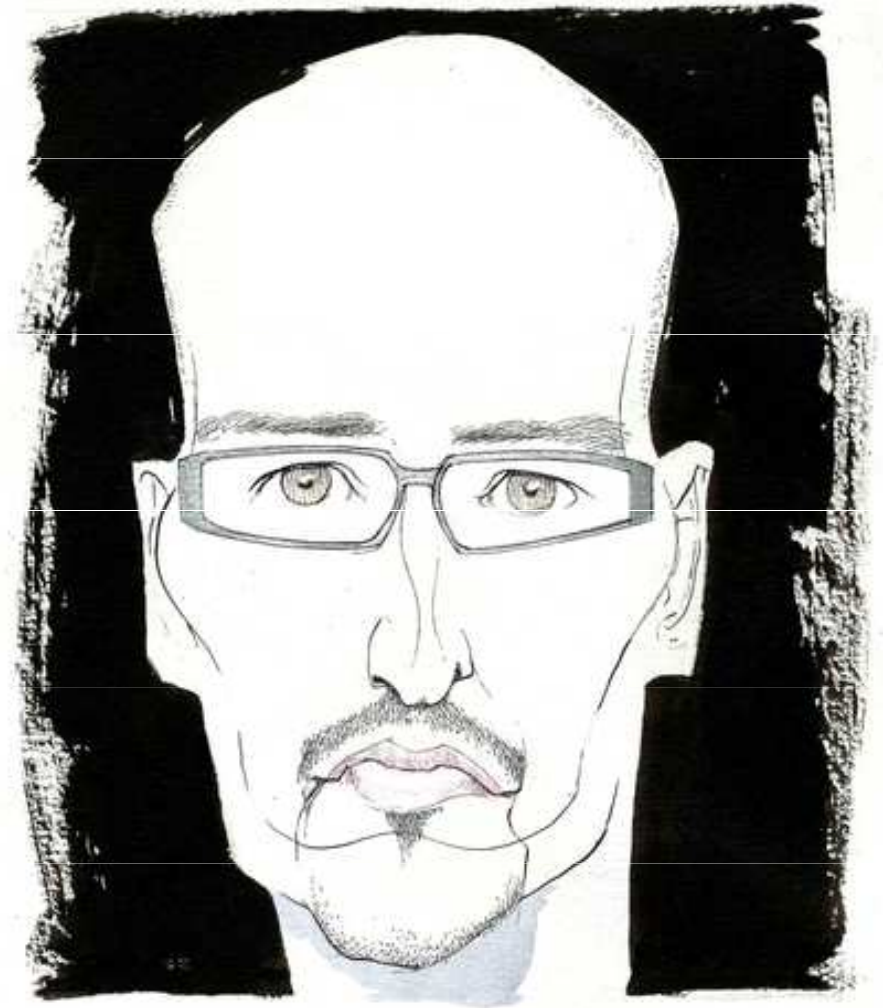
Pomo in VL

- “Theoretischer”, “academischer” van in NL
- Verwijzingen naar internationale theoretici van pomo & deconstructie
- Dirk van Bastelaere, Erik Spinoy,...
- (vs) Herman de Coninck
- *Twist met ons* (1987)

Pomo in VL

“[...] werd [*Twist met ons*] ervaren als de programmatische manifestatie van een nieuw, postmodern poëzietype. Daarmee werden dan karakteristieken verbonden als scepticisme en afstandelijkheid, een versplinterd ik, chaos, een voorkeur voor metapoëzie, ironie en zowel inhoudelijk als stilistisch eclecticisme.” (Brems 2006:526)

Dirk van Bastelaere

Dirk van Bastelaere

°Vijf Jaar (1984)

Pornschlegel en andere gedichten
(1988)

“de theoreticus van de postmoderne
poëzie”

Dirk van Bastelaere

Wwwhooosshh

Over poëzie en haar wereldse inbedding

uitgeverij Vanitas

Speed

- Verwijzingen naar **film** *Speed* (1994) van Jan de Bont

Trailer:

<http://www.youtube.com/watch?v=RuSEzXlv2wk&feature=related>

- In welke opzichten “pomo”?